

**KAHRAMANMARAŞ
İL YATIRIM DESTEK
VE
TANITIM STRATEJİSİ**

Şubat, 2017

İÇİNDEKİLER

1. ANA METİN	1
1.1. MEVCUT DURUM	2
1.1.1. İdari Yapı ve Nüfus	2
1.1.2. İş, İşgücü ve İstihdam	3
1.1.3. Ulaşım	4
1.1.4. Dış Ticaret	5
1.1.5. Tarım	8
1.1.6. Sanayi	9
1.1.6.1. Tekstil Sektörü	10
1.1.6.2. Metal Mutfak Eşyası Sektörü	11
1.1.6.3. Gıda Sektörü	11
1.1.6.4. Kuyumculuk Sektörü	13
1.1.6.5. Organize Sanayi Bölgeleri	13
1.1.6.6. Küçük Sanayi Siteleri	14
1.1.6.7. Ar-Ge Altyapısı	14
1.1.7. Kültür ve Turizm	15
1.1.8. Enerji ve Madencilik	16
1.2. SORUN ALANLARI	17
1.2.1. Halihazırda Yaşanan Sorunlar	17
1.2.1.1. Açıklamalar	17
1.2.2. Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler)	18
1.2.2.1. Açıklamalar	18
1.3. HEDEFLER	19
1.3.1. Açıklamalar	19
2. 2017 YILI EYLEM PLANI	20
2.1. Açıklamalar	20

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Kahramanmaraş Nüfus Bilgileri.....	2
Tablo 2. Kahramanmaraş İlçe Nüfusları.....	3
Tablo 3. Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı.....	3
Tablo 4. Türkiye ve Kahramanmaraş İhracat Rakamları (Bin USD).....	5
Tablo 5. Türkiye ve Kahramanmaraş İthalat Rakamları (Bin USD).....	5
Tablo 6. Kahramanmaraş İlinin En Çok İhracat Yaptığı 10 Ülke (USD).....	6
Tablo 7. Kahramanmaraş İlinin En Çok İthalat Yaptığı 10 Ülke (USD).....	6
Tablo 8. Sektörlere Göre İhracat (2016).....	7
Tablo 9. Sektörlere Göre İthalat (2016).....	7
Tablo 10. Kahramanmaraş Bitkisel ve Hayvansal Üretim Değerleri (1000 TL).....	8
Tablo 11. Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Sayıları	9
Tablo 12. Bazı Ürünlerin Üretim Kapasiteleri	11
Tablo 13. Kahramanmaraş'taki Organize Sanayi Bölgeleri.....	13
Tablo 14. Kahramanmaraş'ta Bulunan Küçük Sanayi Siteleri	14
Tablo 15. Halihazırda Yaşanan Sorunlar	18
Tablo 16. Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar	18
Tablo 17. 2023 Hedefleri ve Göstergeleri	19
Tablo 18. 2017 Yılı Eylemleri	22

1. ANA METİN

Dünya üzerindeki ekonomik ve sosyal hareketlilik, sınır ve mekân gözetmeksizin gelişmiş ve artık tüm dünyada yerleşmiş bir terim olarak küreselleşme kavramı ile birlikte uluslararası ekonomik ve sosyal ilişkiler, sadece ulusal nitelikli oluşumların hareket alanı olmaktan çıkarak en küçük yerel organizasyonların dahi temsil edilebildiği bir alan haline gelmiştir. Günümüzün küresel düzeni içerisinde, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları, uluslararası bir etkileşimle bir yandan aralarındaki sınırları ortadan kaldırırken diğer yandan ortak pazar haline gelmiş uluslararası platformlarda bölgesel veya yerel kaynakları ile rekabetçi yapılarını ortaya koymaktadırlar.

Kalkınmayı bir ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel alanda ilerlemesi, kurumsal kapasitesinin güçlenmesi, insan kaynaklarının niteliğinin artması, çevreye duyarlılığının gelişmesi ve bireysel refahın yükselmesi olarak çok boyutlu ve kapsamlı bir kavram olarak ifade edebiliriz. Kalkınma ajanslarının buradaki temel işlevleri ise bölgesel rekabet edebilirliği arttırmak amacıyla bölgeye yatırım çekme, bölgede işbirliği ve iletişimi geliştirme, eşgüdümü sağlama, KOBİ'lere yatırım danışmanlığı ve finansal destek sağlama, yeni yatırım alanlarının belirlenmesi ve bölgenin kalkınma stratejilerinin oluşturulmasıdır. İdeal bir yatırım ortamı, mikro ölçekli işletmelerden çok uluslu şirketlere kadar tüm firmalar için üretken bir şekilde yatırım yapmak, istihdam yaratmak ve genişlemek için gereken fırsat ve teşvikleri sağlar. Bundan dolayı iktisadi büyüme ve yoksullukla mücadelede kritik bir öneme sahiptir. Onuncu Kalkınma Planı'nda belirlenen 25 adet öncelikli dönüşüm programlarından biri olan "İş ve Yatırım Ortamının Geliştirilmesi Programı"nın öncelikli hedeflerinden biri de "İş ve yatırım ortamıyla ilgili ulusal ve bölgesel düzeyde göstergeler geliştirilerek düzenli takip ve değerlendirme sistemi oluşturulması"dır.

Bu strateji belgesi ile, Kahramanmaraş ilinin yatırım destek ve tanıtımı konusunda, ildeki tüm ilgili kurum ve kuruluşları aynı vizyon etrafında bir araya getirerek kurumlar arası etkileşim ve işbirliğini geliştirmek, kısa ve orta vadeli ortak öncelik ve faaliyetleri belirlemek, ilin yatırım destek ve tanıtımı konusunda yaşanan sorunlara çözümler üretebilmek ve böylece ilin yatırım destek ve tanıtımı konusunda yürütülecek faaliyet ve çalışmalara etkinlik kazandırmak amaçlanmıştır.

1.1. MEVCUT DURUM

Akdeniz bölgesinin doğusunda yer alan Kahramanmaraş ilinin güney ve kuzeyi, Güneydoğu Toroslarının uzantıları olan dağlarla ikiye ayrılmıştır. Bu dağların her iki tarafında Elbistan, Maraş, Afşin, Göksun ve Narlı gibi geniş ovalar yer almaktadır. Toprakların %59,7'sini dağlar, %24'ünü platolar ve %16,3'ünü de ovalar teşkil etmektedir. Arazi yüksekliği 350 metreden 3000 metreye kadar çıkan ilin değişik kesimlerinde birçok iklim türüne rastlanmaktadır. İl merkezi, deniz seviyesinden 568 metre yüksekliktedir. Bölgenin tarım ve sanayi potansiyeli Kahramanmaraş'ı ekonomik yönden bir cazibe merkezine dönüştürmüştür. Kahramanmaraş 14.525 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye'nin 12. büyük vilâyeti durumundadır.

1.1.1. İdari Yapı ve Nüfus

6360 sayılı kanunla Büyükşehir olan Kahramanmaraş'ta; İl Merkezinde kurulan Onikişubat ve Dulkadiroğlu İlçeleri ile birlikte 11 ilçe, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi ve 11 ilçe belediyesi ile birlikte toplam 12 Belediye ve 694 mahalle mevcuttur.

Merkez ilçelerden Onikişubat İlçesinin 55'i merkez, 81'i belde ve köyden mahalleye dönüştürülen olmak üzere toplam 136 mahallesi, Dulkadiroğlu İlçesinin ise 43'ü merkez, 58'i belde ve köyden mahalleye dönüştürülen olmak üzere toplam 101 mahallesi mevcuttur.

Tablo 1. Kahramanmaraş Nüfus Bilgileri

	Kahramanmaraş	Türkiye
Yüzölçümü	14.525 km²	783.562 km²
Nüfus	1.112.634	79.814.871
Nüfus Yoğunluğu	78 kişi / km ²	104 kişi / km ²
Yıllık Nüfus Artış Hızı	%1,45	%1,35

Kaynak: TÜİK, 2017

Kahramanmaraş ilinin nüfusu, 2017 yılı ADNKS sonuçlarına göre, 1.112.634'tür. Kahramanmaraş ilinin nüfus yoğunluğu km² başına 78 kişi olup nüfus artış hızı %1,45'dir. Kahramanmaraş nüfus bakımından en büyük 18. il konumundadır.

Kahramanmaraş ilçe nüfusları Tablo 2'de yer almaktadır. İl Merkezinde bulunan Onikişubat ve Dulkadiroğlu İlçelerinin toplam nüfusu 616.301'dir.

Tablo 2. Kahramanmaraş İlçe Nüfusları

İlçeler	Nüfus
Onikişubat	396.753
Dulkadiroğlu	219.548
Elbistan	142.783
Afşin	81.591
Türkoğlu	70.773
Pazarcık	68.187
Göksun	51.515
Andırın	34.148
Çağlayancerit	23.318
Nurhak	12.348
Ekinözü	11.670
Toplam	1.112.634

Kaynak: TÜİK, 2017

1.1.2. İş, İşgücü ve İstihdam

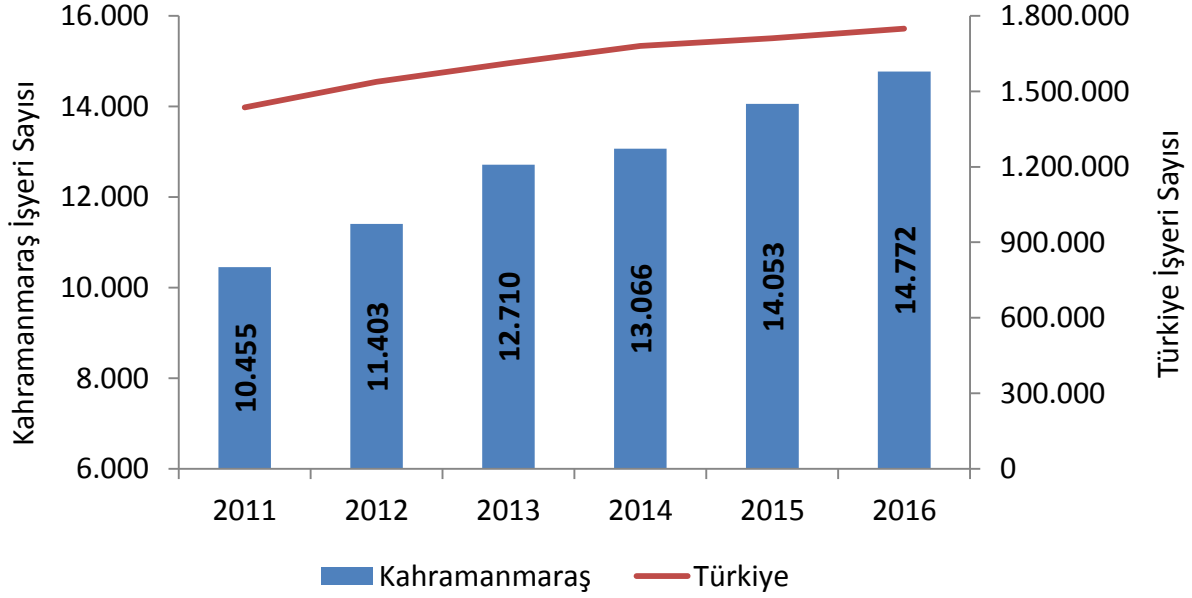
Genel bir yaklaşım ile istihdam edilenler ve işsizlerin toplamı olarak ifade edilen işgücü, üretimin en önemli aracıdır. Gelişmiş ya da az gelişmiş tüm ekonomilerde üzerinde hassasiyetle durulan potansiyel bir sorun alanı olan istihdam, ülkeler açısından ekonomik yapı üzerinde olduğu kadar sosyal yapı üzerinde de önemli etkilere sahiptir.

Tablo 3. Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı

	Türkiye	Kahramanmaraş
Emekli Sandığı (4/c)	2.985.474	36.292
Bağ-Kur (4/b)	2.706.609	32.787
SSK (4/a)	13.900.353	149.111
Toplam	19.592.436	218.190

Kaynak: SGK, 2016

Kahramanmaraş ilinde Sosyal Güvenlik kapsamında aktif olarak çalışan toplam **218.190** kişi bulunmaktadır. Bunların %16,6'ı emekli sandığına dâhil olup memurları ifade ederken %15'i Bağ-Kur'a dahil olup işyeri sahiplerini ve tarım sigortalılarını ifade etmekte ve %68,4'ü de SSK sistemine dahil olup kamu veya özel sektörde çalışan işçileri ifade etmektedir. Kahramanmaraş ilinde sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların toplam il nüfusuna oranı %19,6 iken, emeklilerin toplam il nüfusuna oranı %8,6 ve bakmakla yükümlü tutulanların toplam il nüfusuna oranı %53,3'tür.

Şekil 1. SGK'ya Kayıtlı İşyeri Sayıları

2011 yılında daimi, mevsimlik, kamu ve özel olmak üzere SGK kapsamında Kahramanmaraş ilinde toplam 10.455 işyeri bulunurken, 2016 yılında işyeri sayısı 14.772'ye yükselmiştir.

1.1.3. Ulaşım

Şekil 2. Kahramanmaraş'ın Komşu İllerine Mesafeleri

Tarsus-Adana-Gaziantep Otoyolu, ilin 50 km güneyinden geçmektedir. İl Merkezi; Adana'ya 195 km, İskenderun Limanına 183 km, Gaziantep'e 83 km, Kayseri'ye 273 km, Malatya'ya 216 km mesafededir. Kahramanmaraş'ta bir adet havaalanı bulunmakta olup, İstanbul ve Ankara'ya haftanın her günü düzenli uçuşlar gerçekleştirilmektedir.

1.1.4. Dış Ticaret

Küresel çapta yaşanan ekonomik krizlere rağmen Kahramanmaraş son yıllarda göstermiş olduğu ekonomik performans ile ihracat düzeyini artırma eğilimi izlemektedir. 2016 yılında Türkiye ihracatı bir önceki yıla göre %0,86 oranında azalırken, Kahramanmaraş ilinde, 2016 yılı ihracatı bir önceki yıla göre %9,83 oranında artmıştır.

Tablo 4. Türkiye ve Kahramanmaraş İhracat Rakamları (Bin USD)

Yıl	Kahramanmaraş İhracat	Değişim Oranı (%)	Türkiye İhracat	Değişim Oranı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)
2011	711.945	33,90	134.906.869	18,46	0,53
2012	753.878	5,89	152.461.737	13,01	0,49
2013	862.603	14,42	151.802.637	-0,43	0,57
2014	906.723	5,11	157.610.158	3,83	0,58
2015	793.041	-12,54	143.838.871	-8,74	0,55
2016	870.965	9,83	142.606.247	-0,86	0,61

Kaynak: TÜİK, 2016

Kahramanmaraş ili, 2011 yılında Türkiye ihracat rakamlarına göre en çok ihracat yapan 20. il iken 2016 yılında 19. sıraya yükselmiştir.

Tablo 5. Türkiye ve Kahramanmaraş İthalat Rakamları (Bin USD)

Yıl	Kahramanmaraş İthalat	Değişim Oranı (%)	Türkiye İthalat	Değişim Oranı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)
2011	1.188.472	47,38	240.841.676	29,8	0,49
2012	1.037.028	-12,74	236.545.141	-1,8	0,44
2013	1.163.050	12,15	251.661.250	6,4	0,46
2014	1.227.052	5,50	242.177.117	-3,8	0,51
2015	1.043.291	-14,98	207.234.359	-14,4	0,50
2016	1.299.843	24,59	198.601.934	-4,17	0,65

Kaynak: TÜİK, 2016

2016 yılında Türkiye ithalatı bir önceki yıla göre %4,17 oranında azalırken, Kahramanmaraş ili ithalatı yaklaşık %25 oranında artmıştır. Kahramanmaraş, 2011 yılında en çok ithalat yapan 15. il iken, 2016 yılında en çok ithalat yapan iller arasında 13. sırada yer almıştır.

2016 yılı ihracat rakamları incelendiğinde Kahramanmaraş'ın ihracatının %60'a yakını Avrupa ülkelerine yaptığı görülmektedir. En fazla ihracat yapılan ülke olan İtalya'nın, Kahramanmaraş'ın toplam ihracatı içerisindeki payı yaklaşık %26'dır.

Tablo 6. Kahramanmaraş İlinin En Çok İhracat Yaptığı 10 Ülke (USD)

Sıra	Ülke	İhracat (2016)	İl İhracatındaki Payı (%)
1	İtalya	225.124.852	25,85
2	Almanya	57.302.377	6,58
3	Mısır	55.832.704	6,41
4	Bulgaristan	40.954.366	4,70
5	Brezilya	31.778.224	3,65
6	İspanya	29.389.197	3,37
7	Portekiz	28.248.081	3,24
8	Yunanistan	27.988.822	3,21
9	Polonya	25.258.876	2,90
10	Irak	23.762.028	2,73

Kaynak: TÜİK, 2016

2016 yılında Kahramanmaraş ili ithalatının gerçekleştirildiği ülkelerin coğrafyası çeşitlilik göstermektedir. 2016 yılında yapılan 1,3 milyar dolarlık ithalatın yaklaşık %20'si ABD ile %16'sı ise Çin ile gerçekleştirilmiştir.

Tablo 7. Kahramanmaraş İlinin En Çok İthalat Yaptığı 10 Ülke (USD)

Sıra	Ülke	İthalat (2016)	İl İthalatındaki Payı (%)
1	ABD	256.606.542	19,74
2	Çin	212.960.077	16,38
3	Brezilya	102.022.085	7,85
4	Almanya	71.129.490	5,47
5	Türkmenistan	54.762.408	4,21
6	İsviçre	52.678.726	4,05
7	İtalya	52.287.056	4,02
8	Tayland	51.829.933	3,99
9	Hindistan	47.544.865	3,66
10	Yunanistan	31.197.635	2,40

Kaynak: TÜİK, 2016

Kahramanmaraş ihracatının %70'ten fazlasını tekstil ve alt kollarındaki sektörler oluşturmaktadır. Tekstil sektörünün ardından en fazla ihracat, metal mutfak eşyası ve kağıt ürünlerinde gerçekleştirilmektedir.

Tablo 8. Sektörlere Göre İhracat (2016)

Sektörler	İhracat (USD)	İl İhracatındaki Payı (%)
Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	301.732.822	34,6
Trikotaj (örme) ürünleri	270.584.742	31,1
Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	80.783.520	9,3
Giyim eşyası (kürk hariç)	46.195.042	5,3
Kağıt hamuru, kağıt ve mukavva	41.833.659	4,8
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	31.553.027	3,6
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	15.870.304	1,8
Atık ve hurdalar	15.598.847	1,8
Çimento, kireç ve alçı	10.694.424	1,2
Diğer özel amaçlı makineler	7.564.920	0,9
Diğer	48.553.513	5,6
Toplam	870.964.820	100,0

Kaynak: TÜİK, 2016

2016 yılında Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen 1,3 milyar dolar ithalatın %65'i büyük ölçüde tekstil sektörünün girdisi olarak kullanılan pamuk ve elyaf ürünlerinde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 9. Sektörlere Göre İthalat (2016)

Sektörler	İthalat (USD)	İl İthalatındaki Payı (%)
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	497.627.470	38,3
Suni ve sentetik elyaf	233.262.228	17,9
Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makine	151.603.353	11,7
Elektronik valf ve elektron tüpleri ile diğer elektronik	92.612.896	7,1
Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	53.351.503	4,1
Kimyasal gübre ve azotlu bileşikler	49.258.528	3,8
Elektrik motoru, jeneratör, transformatörler	37.146.107	2,9
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	28.999.609	2,2
Atık ve hurdalar	27.270.858	2,1
Ana kimyasal maddeler	23.435.765	1,8
Diğer	105.274.584	8,1
Toplam	1.299.842.901	100,0

Kaynak: TÜİK, 2016

1.1.5. Tarım

Kahramanmaraş, Türkiye'nin tarımsal üretiminde 27. sırada yer almaktadır. Arazi yüksekliğinin 350 metreden 3.000 metreye kadar çıktığı ilde, tarımsal çeşitlilik yüksektir. İlin tarımsal üretiminde, gerek üretim alanı gerekse ürün miktarı bakımından en önemli yeri tahıllar ve diğer bitkisel ürünler almaktadır.

İlin 362.318 hektar tarım alanı bulunmaktadır. Tarım arazilerinin %74'ünü tarlalar, kalan kısmını ise meyve, sebze arazileri ve nadasta bulunan araziler oluşturmaktadır. Kahramanmaraş'ta arazi dağılımı dağınık bir yapı arz etmekle birlikte tarıma uygun olan alanlar azımsanmayacak ölçüde %26'lık paya sahiptir. İlde; mısır, buğday, kırmızı biber, çerezlik ayçiçeği, üzüm, ceviz ve kayısı ön plana çıkan ürünlerdir.

Tablo 10. Kahramanmaraş Bitkisel ve Hayvansal Üretim Değerleri (1000 TL)

	Bitkisel Üretim Değeri	Hayvansal Ürünler Değeri	Canlı Hayvanlar Değeri
Kahramanmaraş	2.201.687	317.805	857.527
Türkiye	120.152.079	55.670.771	73.102.253

Kaynak: TÜİK, 2016

• Organik Tarım

Kahramanmaraş'ta organik tarıma yönelik uygulamalar (sebzeçilik ve zeytincilik ağırlıklı) son dönemlerde gerçekleşmeye başlanmıştır. Artmaya başlayan organik tarım uygulamaları neticesinde ilde; *buğday, defne, elma, kayısı, kiraz, mercimek, nohut, üzüm, ceviz, mürdümük ve yem bitkileri* organik olarak yetiştirilebilmektedir. İlde 2016 yılı itibariyle 71 çiftçi organik tarım faaliyetleriyle uğraşmakta 591 hektar alanda 1.719 ton üretim gerçekleşmektedir.

• Örtü Altı Tarım Uygulamaları

Son yıllarda örtü altı tarım uygulamalarının yaygınlaşmaya başladığı Kahramanmaraş'ta 2016 yılı itibariyle 42 dekar cam 197 dekar ise plastik sera ile üretim gerçekleştirilmektedir. Akdeniz bölgesinin ılıman iklimine sahip, güneşlenme süreleri açısından yeterli ve Gaziantep, Kayseri gibi büyük tüketici kentlere olan yakınlığı nedeniyle örtü altı tarım alanında yatırım yapacak kişi ve firmalar açısından ilimizde önemli yatırım potansiyeli olduğu düşünülmektedir.

- **Hayvansal Üretim**

Türkiye'deki keçilerin %2,53'üne sahip olan Kahramanmaraş, özellikle son yıllarda Türkiye'nin sayılı hayvan borsalarından birine sahip olan Elbistan ilçesinde gerçekleşen yatırımlarla büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinde önemli bir yer edinmeye başlamıştır.

Tablo 11. Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Sayıları

	Büyükbaş Hayvan Sayısı	Küçükbaş Hayvan Sayısı
Kahramanmaraş	170.137	573.246
Türkiye	13.994.071	41.924.100

Kaynak: TÜİK, 2016

- **İçsu Kültür Balıkçılığı**

Kahramanmaraş Türkiye toplam alabalık üretiminin yaklaşık %1,5'ini tek başına karşılamaktadır. Kahramanmaraş, sektörde üretim rakamlarından ziyade çevre illerdeki büyük tesislere üretim yapan 2 adet büyük kuluçkahane ve bir adet işleme tesisi ile Türkiye'nin alabalıkta yumurtadan işlenmiş ürüne kadar bütün süreçlerin yer aldığı nadir illerden bir tanesidir. Balıkçılık potansiyelinin mevcut barajlara göre daha yüksek olduğu değerlendirilen Ekinözü'nde, Elbistan'da ve Kahramanmaraş'ın kuzey bölgelerinde yapımı devam eden barajların tamamlanması ve buralarda balıkçılık tesislerinin kurulmasıyla birlikte ilin sektörde ilk 5 üretici arasına girmesi beklenmektedir.

1.1.6. Sanayi

Kahramanmaraş'ın ekonomik yapısı Cumhuriyet'in kuruluşundan 1980'li yıllara değin tarım, hayvancılık ve küçük el sanatlarına dayalı olarak gelişme göstermiştir. Gerek coğrafi konumu gerekse de iklim yapısının ekip biçmeye elverişli olması nedeniyle başlarda tarım, ekonominin öncü sektörü olmuştur.

Kahramanmaraş'ın 1984 yılından sonra kalkınmada öncelikli iller arasına girmesiyle birlikte kente verilen teşvikler sonucunda tekstil sektörüne yönelik önemli yatırımlar gerçekleştirilmiştir. Teşvikten en fazla yararlanan sektörler tekstil ve gıda sanayi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geçmişten gelen geleneksel el sanatlarından alüminyum ve bakırcılığın uzantısı olarak metal mutfak eşyaları sektörü de aynı sanayileşme eğiliminden payını oldukça önemli ölçüde

almıştır. Bu sebepten ötürü metal mutfak eşya sektörü tekstilden sonra gelen ikinci önemli sektördür.

Tarım ve gıda sektörlerinde ise bazı ürünlerde Türkiye'deki üretimin en yüksek seviyelerine ulaşılmıştır. Tarıma dayalı sektörlerden toz ve pul bibercilik sanayileşmeye paralel olarak gelişme eğilimindedir. Kentin ülkemizde ün kazanmasına yola açan dondurma sektörü en hızlı gelişen sektörler arasındadır. Kahramanmaraş dondurması sanayileşmeden büyük ölçüde etkilenmiş, ülkemiz sınırlarını aşmış ve öncelikle yakın ülkeler ve ABD, daha sonra da tüm dünya ülkelerine yayılma sürecine girmiştir. Sektör markalaşma açısından kentin diğer alt sanayi dallarından farklılaşma eğilimi göstermiştir. Kentin tanıtımında büyük rol oynayan sektör ünü yurtdışına taşan markalarıyla öne çıkmaktadır.

Son yıllarda sunduğu avantajlar sayesinde yukarıdaki sayılan sektörler dışında kağıt ve çimento gibi alanlarda da bölge sanayicisinin entegre yatırımlarına ev sahipliği yapan ilimiz, özellikle gıda konusunda ülkenin bilinen markalarının yatırım kararlarında alternatif yerler arasında bulunmaya başlamıştır. Genel olarak Kahramanmaraş ekonomisine yön veren dinamizm sağlayan sektörler; tekstil, metal mutfak eşyası, gıda, kâğıt sanayi ve kuyumculuktur.

Kahramanmaraş'ta sanayinin sektörel dağılımına bakıldığında, 17 sanayi kolunda toplam 1.078 sanayi tesisinin faaliyet gösterdiği görülmektedir. Kahramanmaraş Sanayi ve Ticaret Odası (KMTSO) 2017 yılı verilerine göre bunların 272'si tekstil ve hazır giyim, 154'ü gıda, 103'ü metal mutfak eşyaları, 105'i yapı, 18'i kâğıt ve ambalaj konusunda faaliyet göstermektedir. Bu tesislerde toplam 51.093 kişi istihdam edilmektedir.

Kahramanmaraş sanayisi, Sanayi Sicil kayıtları göz önünde bulundurularak incelendiğinde tekstil, gıda, madencilik ve madeni eşyalar sektörünün ön plana çıktığı ilimizde istihdamın yaklaşık %63'lük kısmının tekstil sektöründe olduğu görülmektedir.

Kahramanmaraş mevcut sektörleriyle ve potansiyel yatırım alanlarıyla güçlü adımlarla ilerlemektedir. 2009-2016 yılları arasında Ekonomi Bakanlığı tarafından 591 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Bu belgelerin toplam sabit yatırım tutarı **9.009.806.713 TL'dir.**

1.1.6.1. Tekstil Sektörü

Kahramanmaraş, tekstil sektöründe Türkiye'nin en gelişmiş illeri arasında yer almaktadır. Yaklaşık 30 bin kişinin istihdam edildiği sektörde 270 civarında firma yer almaktadır. İplik, dokuma, örme, konfeksiyon, boya-kasar gibi alt sektörlerin yer aldığı tekstil sektöründe üreticiler; uluslararası pazarlarda rekabet edebilen kaliteli üretim standartlarına

erişmişlerdir. Sektör, aldığı teşviklerle ilde Ar-Ge yatırımları gerçekleştirmiş, entegre üretim tesisleri kurulmuştur. Türkiye’de üretilen ipliğin %30’unun ve dokuma kumaşın %10’unun Kahramanmaraş’ta üretiliyor olması ilin tekstil yönünden gelişmiş olduğunun göstergeleridir.

1.1.6.2. Metal Mutfak Eşyası Sektörü

Kahramanmaraş’ta metal mutfak eşyaları üretimi geçmişi 1950’li yıllara kadar uzanmaktadır. Bakır ve alüminyum mutfak eşyaları üreten küçük atölyeler bugünün modern paslanmaz çelik eşya üretiminin temel bilgi birikimini oluşturmaktadır. Kahramanmaraş metal pişirme firmaları ağırlıklı olarak tencere, tava, çaydanlık, düdüklü tencere, cezve ve yapışmaz kaplamalı alüminyum eşyaları üretmektedir. Bu sektörde doğrudan ve dolaylı olarak 100’e yakın firma faaliyet göstermekte ve yaklaşık 3.000 kişi istihdam edilmektedir. Üretilen ürünler bazında (çaydanlık, tencere, tava, vb.) değerlendirildiğinde sektördeki üretimin yaklaşık %60’ı Kahramanmaraş’ta gerçekleştirilmektedir. Kahramanmaraş ili son yıllarda mutfak eşya sektörü ihracatında önemli bir konuma gelmiştir. Kahramanmaraş’ın metal mutfak eşya üretimi KMTSO kapasite raporlarına göre yıllık 154.244.545 adete ulaşmıştır.

1.1.6.3. Gıda Sektörü

Bir diğer öne çıkan sektör olan gıda sektöründe yaklaşık 150 firma faaliyet göstermektedir. Dondurma ve biber, gerek ulusal gerekse de uluslararası alanda öne çıkan alt sektörler olarak ilin ekonomisine ve tanıtımına büyük katkı sağlamaktadır.

Tablo 12. Bazı Ürünlerin Üretim Kapasiteleri

Ürün	Kapasite
Dondurma	47.785.777 Litre/yıl
Biber	62.015.750 kg/yıl
Tarhana	4.236.750 kg/yıl

Kaynak: KMTSO, 2016

- **Dondurma**

Kahramanmaraş dondurması yöresel bir mamul olduğu kadar, kendine özgü lezzet farklılığı sebebiyle, farklı kültürlerdeki yerli ve yabancı tüketiciler tarafından büyük beğeniyle tüketilen bir süt mamulüdür. Son yıllarda gerçekleşen entegre yatırımlar tamamlandıktan sonra sektördeki işletmelerin toplam kurulu kapasitesi yıllık yaklaşık **40.000** tona ulaşacaktır.

Kahramanmaraş dondurması sanayileşmeden büyük ölçüde etkilenmiştir. Talebin artmasına paralel olarak butik dondurmacılıktan entegre tesislere sahip, markalaşmış ürünler üreten ve ünü il ve ülke sınırlarını aşmış büyük işletmelere doğru kaymaya başlamıştır. Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı 20 firma dondurma imalatı yapmaktadır.

- **Kırmızı Biber**

Tarım potansiyeli bakımından Türkiye’de 27. sırada yer alan Kahramanmaraş “Maraş Biberi”nin üretimi ve sanayisi ile ön plana çıkmaktadır. Kırmızıbiber yetiştiriciliği ve biber işletmeleri il merkezi ile Pazarcık ve Türkoğlu ilçelerinde yoğunlaşarak doğal bir kümelenme oluşturmuşlardır. Kahramanmaraş ilinde biber sektöründe faaliyet gösteren 70’e yakın firma bulunmaktadır. Maraş Biberi, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odasının başvurusu ile 14.04.2002 tarihinde Coğrafi İşaret Tescil Belgesi almıştır.

- **Tarhana**

Tarhana, Türkiye’nin hemen her yöresinde bilinir ancak cips ve kuruyemiş olarak sadece Kahramanmaraş’ta tüketilmektedir. 20 yıl öncesine kadar her Maraşlının evinde ürettiği ve ticari bir değeri olmayan bu lezzetin ünü dışarı yayılmaya başladıkça girişimciler, bu alanda da yatırım yapmaya başlamışlardır. Günümüzde 40’a yakın imalatçı firmanın bulunduğu sektör, yurtiçi ve yurtdışı birçok bölgeye Kahramanmaraş’ın bu sıra dışı lezzetini ulaştırmakta ve baharatlı, kızartılmış, tütsülenmiş gibi çeşitleriyle rekabet ringinde patates ve mısır cipsine meydan okumaktadır. Maraş Tarhanası, Kahramanmaraş Ticaret Borsası’nın başvurusu ile 29.07.2010 tarihinde Coğrafi İşaret Tescil Belgesi almıştır.

- **Ay Çekirdeği**

Elbistan ilçesi, yaklaşık 30 yıl önce ekimine başlanan ve bugün bölgede yüzbinlerce dekar alanda binlerce çiftçi tarafından üretilen çerezlik ay çekirdeğinin ülkemizdeki merkezi haline gelmiştir. Türkiye’nin bütün kuruyemişçilerinin özellikle beyaz renk kalitesiyle tanıdığı bu çekirdek çeşidi, 20’ye yakın firma tarafından Elbistan’dan tüm Türkiye’ye ve başta Türkiye gibi bu lezzete bağımlı Kuzey Afrika, Rusya ve Doğu Avrupa olmak üzere bütün dünyaya Elbistan çekirdeği adıyla pazarlanmaktadır. Elbistan bu ürünün aynı zamanda borsası konumuna dönüşmüştür. Son yıllarda Denizli ve Amasya gibi illerde ve yurtdışında üretilen ürünlerin de Elbistan üzerinden tüm dünyaya pazarlanmaya başlandığı görülmektedir. Bu özelliğiyle ay çekirdeği, ilimizin tekstil ve metal mutfak eşyalarından sonra en çok ihracat yapılan ürünü konumuna da yükselmiştir.

1.1.6.4. Kuyumculuk Sektörü

Kuyumculuk sektörü Kahramanmaraş'ın önde gelen sektörlerinden biri olarak 700'e yakın firma ve imalathanesi, 150 vitrin kuyumcusu ve yılda 40 ton altın işlenmesiyle İstanbul'dan sonra Türkiye'de ikinci sırada yer almaktadır (22 ayar altın imalatında ise birinci sıradadır). Altın işlemeciliği bakımından tecrübenin yüksek olduğu sektörde yaklaşık 5.000 kişi istihdam edilmektedir.

Yapımına başlanan ve 2018 yılında faaliyete geçecek olan Kuyumcu Kent projesi ile altyapı sorunları çözülecek olup kendi tasarımını yapabilen, insan sağlığı ve çevreye duyarlı, toplu üretim alanına sahip, uygun teknoloji ile donatılmış bir ihtisas bölgesi hedeflenmektedir. Proje ile birlikte sektörde istihdam edilen kişi sayısının 10.000 civarında olacağı değerlendirilmektedir.

DOĞAKA tarafından desteklenen Tasarım ve 3D Modelleme merkezi sektöre yeni bir soluk getirecektir. Üniversite, Kamu ve Özel Sektör işbirliği ile yürütülecek proje neticesinde 3D tasarım ve kalıplama yapılabilecektir. Kahramanmaraş Kuyumculuk sektöründe ihtiyaç duyduğu teknoloji desteğini bulacaktır. Maraş Burma Bileziği, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın başvurusu ile 26.09.2012 Coğrafi İşaret Tescil Belgesi almıştır.

1.1.6.5. Organize Sanayi Bölgeleri

Kahramanmaraş'ta ikisi faal olmak üzere 4 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır.

Kahramanmaraş OSB'de ağırlıklı olarak tekstil ürünleri, madeni mutfak eşyaları, alüminyum levha, bakalit kulp üretimi yapan firmalar faaliyet göstermektedir. Kahramanmaraş OSB'de faaliyet gösteren 51 firmada 8.494 kişi istihdam edilmektedir.

Tablo 13. Kahramanmaraş'taki Organize Sanayi Bölgeleri

Adı	Büyüklüğü (Ha)	Toplam Sanayi Parseli	Tahsis Edilen Parsel	Üretimde Firma Sayısı	Çalışan Kişi Sayısı
Kahramanmaraş OSB	320	59	57	51	8494
Elbistan OSB	112	26	22	-	-
Türkoğlu OSB	126	29	29	2	250
Tekstil İhtisas OSB	497	-	-	-	-

Kaynak: Kahramanmaraş Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2017.

Türkoğlu ilçesinde yer alan OSB altyapı çalışmalarını tamamlanmış olup 1.188.357,88 m² alanda 29 firma faaliyette bulunacaktır. 1,9 milyon ton taşıma ve 797 bin metrekarelik lojistik alan sağlayacak Türkoğlu Lojistik Merkezi sayesinde özellikle ulaşım imkânları bakımından Türkiye'nin belli başlı bölgeleri arasında yer alacaktır.

Elbistan OSB ise; bölgenin tarım ve hayvancılık ürünleri ile termik santrallere yönelik yan sanayi gelişme potansiyelini değerlendirecek yatırımcılar açısından önemli bir yatırım alanı olarak ön plana çıkmaktadır.

Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin ise alt yapı çalışmaları tamamlanmak üzeredir.

1.1.6.6. Küçük Sanayi Siteleri

Kahramanmaraş il sınırları içerisinde 11 adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. Bu 11 Sanayi Sitesinin 7 tanesi faaliyette bulunmakta olup, 2.670 işyerinde yaklaşık 10.500 kişi çalışmaktadır. 2 adet küçük sanayi sitesi ise Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın yatırım programında yer almakta olup inşaatları devam etmektedir.

Tablo 14. Kahramanmaraş'ta Bulunan Küçük Sanayi Siteleri

Adı	Kuruluş Yılı	İşyeri Sayısı	İstihdam
Kahramanmaraş Merkez K.S.S. I-II-III	1981	1908	7500
Elbistan K.S.S. I-II	1992	419	1650
Göksun K.S.S.	1994	106	320
Afşin K.S.S. I	1990	100	300
Yeni Elbistan K.S.S.	2007	22	66
Narlı K.S.S.	-	50	60
Kahramanmaraş Terziler ve Konfeksiyoncular K.S.S.	2010	65	500

Kaynak: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2015

1.1.6.7. Ar-Ge Altyapısı

• Üniversite-Sanayi-Kamu İşbirliği Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi

KSÜ bünyesinde kurularak 2008 yılında faaliyete başlayan ve tam donanımlı araştırma ve uygulama laboratuvarları ile insan kaynağına sahip olan Üniversite-Sanayi-Kamu İşbirliği Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÜSKİM); Kahramanmaraş'taki yöre halkının, araştırmacıların, kamu kurumlarının ve işletmelerin ihtiyacı olan ve daha önce dışarıdan temin edilen her türden Ar-Ge, teknoloji transferi ve yenilikçilik hizmetlerini etkin, yerinde, ucuz ve hızlı sağlamayı amaçlamaktadır.

- **Kahramanmaraş Teknoloji Geliştirme Bölgesi**

Kahramanmaraş Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Teknokent), teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak, araştırmacı ve vasıflı kişilere iş imkânı yaratmak, teknoloji transferine yardımcı olmak amacıyla 2011 yılında kurulmuş, altyapı ihtiyaçlarının tamamlanmasının ardından 2012 yılının Ağustos ayında girişimci müracaatlarını kabul etmeye başlamıştır. 2017 yılı itibarı ile 27 faal şirketi bünyesinde bulunduran Kahramanmaraş Teknokent A.Ş.'de 52 adet Ar-ge projesi yürütülmektedir.

- **Teknoloji Geliştirme Merkezi**

KOSGEB, KSÜ ve KMTSO işbirliği ile 2011 tarihinde kurulan Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER), faaliyetlerini KSÜ içerisinde tahsis edilmiş olan hizmet binasında yürütmektedir.

TEKMER, Girişimci ve İşletmelerin Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulamaya Yönelik projelerinin, KOSGEB tarafından desteklenmesi ve inkübasyon hizmeti sağlanması amacıyla kurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda, KSÜ'nün bilim ve teknolojik altyapısı merkezde KOBİ'lerin hizmetine sunulmakta ve ticarileşebilir, teknolojik ürün veya üretim yöntemleri geliştirmeyi hedefleyen Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama projelerine finansal destekler sağlanmaktadır.

1.1.7. Kültür ve Turizm

Gerek coğrafi konumu gerekse de farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmasından ötürü Kahramanmaraş; kültür ve doğa turizmi potansiyeline, flora zenginliğine ve yöresel mutfak kültürüne sahiptir. Turizm çeşitliliğinin olduğu ilde kültür turizmi, inanç turizmi ve doğa turizmi öne çıkmaktadır. Kent merkezinde birçok gezip görülecek yer bulunmaktadır. Bunlar arasında Kahramanmaraş Kalesi, Kent Müzesi, Kapalıçarşı, Ulu Camii ve Taş Medrese öne çıkan yerlerdir. İl ayrıca İnanç Turizmi için de iyi bir potansiyeli bünyesinde barındırmaktadır. Afşin ilçesinde yer alan Eshab-ı Kehf Külliyesi inanç turizmi açısından önemli bir uğrak noktasıdır.

Kentin turizm potansiyelini canlandıracak bir konu son dönemlerde kent merkezinde yer alan bir evde kaçak kazı sonucu bulunan taban mozaikleridir. Antik kent Germanicia'ya ait olan taban mozaikleri gerek mozaik alanında çalışmalar yürüten araştırmacıların gerekse de turistlerin ilgisini çekmektedir. İlde bulunan mozaiklerin araştırılması ve uluslararası

alandan tanıtılmasına yönelik olarak DOĞAKA'nın destekleriyle *V. Uluslararası Mozaik Corpusu Sempozyumu*, 2011 yılında Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilmiştir.

Tarihi ve kültürel değerleri ile olduğu kadar Kahramanmaraş Kapıçam, Başkonuş ve Yavşan yaylaları ile birçok bitki topluluğuna ev sahipliği yapmaktadır. Kahramanmaraş iki yıldız ile beş yıldız arasında değişen otelleri ile konaklama açısından gerek yerli gerekse de yabancı turistler için çeşitli olanaklar sunmaktadır. Ulaşım bakımından ise kentin Akdeniz, İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu bölgeleriyle karayolu bağlantısı mevcuttur. Otobüs terminali kent merkezinde ve ulaşımı oldukça kolaydır. Haftanın her günü İstanbul'dan direkt uçuşlar bulunmakla birlikte Ankara'dan direkt uçuşlar haftanın farklı günlerinde olabilmektedir. Havaalanı kent merkezine 8 km uzaklıktadır.

Eshab-ı Kehf Mağarası ve Külliyesi, Kahramanmaraş Kalesi, Hurman Kalesi, Uludaz Uğur Böcekleri, Elbistan Pınarbaşı, Ilıca ve Döngöle Termal Kaplıcaları, Ekinözü İçmeleri, Kahramanmaraş Müzesi, Kapalıçarşı, Ulu Cami ve Taş Medrese, Kapıçam Tabiat Parkı, Başkonuş ve Yavşan Yaylaları, Menzelet Barajı ve Ali Kayası, Döngel Mağaraları, Yeşilgöz ve Hançere Vadisi, Kahramanmaraş'ın turizm değerlerinden bazılarıdır.

1.1.8. Enerji ve Madencilik

Kahramanmaraş, yer altı ve yer üstü kaynaklar bakımından Türkiye'nin en önemli illerinden biridir. Çevresinde bulunan akarsu ve baraj gölleri ile il adeta bir su diyarıdır.

• Hidroelektrik

Toplam uzunluğu 425 km olan Ceyhan Nehri'nin 190 km'lik kısmının Kahramanmaraş il sınırları içerisinde bulunması ve bu nehrin dar ve derin vadiler içinde akıyor olması hidroelektrik santrali yapımı için çok elverişli bir durum yaratmıştır. İl sınırları içerisinde 39 adet HES bulunmaktadır. Bu HES'lerden elde edilen enerji toplam 1306 MW kurulu güce ulaşmıştır.

• Linyit

Kahramanmaraş madencilik yönünden oldukça zengin bir konumda yer almaktadır. Linyit, kiremit, kireçtaşı, barit, demir, krom ve manganez madenleri öne çıkmaktadır. Kahramanmaraş ilinin Afşin ve Elbistan ilçeleri sınırları içerisinde yer alan havzada toplam 3,25 milyar ton linyit bulunmaktadır. Gerek ülkemizin artan enerji ihtiyacının karşılanması, gerekse diğer linyit sahalarına göre daha ekonomik örtü/liniyit oranı ile Afşin-Elbistan Linyit

Havzası, öncelikle değerlendirilmesi gereken saha olma özelliğine sahiptir. Havzada halen 4x344 MW gücündeki Afşin-Elbistan (A) Termik Santrali, 1984 yılından bu yana faaliyet göstermektedir. 4x360 MW gücündeki Afşin- Elbistan (B) Termik Santrali ise 2005 yılından itibaren ülkemiz enerjisini yerli kaynaklarla üreten tesisler arasında yerini almıştır.

1.2. SORUN ALANLARI

1.2.1. Halihazırda Yaşanan Sorunlar

Halihazırda yaşanan sorunların neler olduğunu belirlemek amacıyla çeşitli kamu kurumları, meslek kuruluşları ile görüşmeler ve bir çok sektörü kapsayan saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışma sonucunda Kahramanmaraş'ın doğal, tarihi ve kültürel zenginliği, lojistik konumu, sanayi altyapısı, enerji potansiyeli ve teşvik sisteminde 5. bölgede yer alması gibi güçlü yönlerine rağmen ilde daha fazla yatırım yapılmasını engelleyen bazı sorunların varlığı tespit edilmiştir.

1.2.1.1. Açıklamalar

Yapılan çalışma ve görüşmeler sonucunda, ilde özel sektör yatırımları bakımından en fazla yaşanan sorunlar Tablo 15'te yer almaktadır.

Kahramanmaraş ilinde tamamen dolu olarak faaliyet gösteren 1 adet OSB bulunmaktadır. Bu sayıyı arttırmak için geçtiğimiz yıllarda çalışmalar yapılmış ve 3 adet daha OSB kurulmuştur. Yeni kurulan OSB'lerde altyapı çalışmaları ve tahsisler tamamlandığında yatırım yeri tespitindeki sorunların önemli bir kısmının çözüleceği düşünülmektedir.

İlde hemen hemen tüm sektörlerde finansmana, teşviklere ve devlet desteklerine erişim konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır.

Sanayicilerin birçoğu ihtiyaçlarına cevap verecek düzeyde kalifiye ara eleman bulmada güçlük çektiklerini belirtmektedir. Bu da yeni yatırımların yapılması önündeki sorunlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlde, özel sektör yatırımcılarının kamu kurumları nezdindeki izin ve süreçlerinin koordine edileceği, iş ve yatırım ortamı ile ilgili fikir ve tecrübe paylaşımı yapılacağı, iş ve yatırım ortamının değerlendirileceği ve iyileştirileceği, yatırımcının ihtiyaç duyduğu kurumsal işbirliği ve veri tabanlarının hazırlanacağı bir yapı bulunmamaktadır.

Kahramanmaraş'ta, başta turizm sektörü olmak üzere tüm sektörler ilin daha fazla tanıtılması gerektiğini belirtmektedir.

İlde, çeşitli sektörlerde birçok firma, fason üretim yapmakta, markalaşmaya daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Aynı zamanda katma değerli ürün üretimine yönelik yeni yatırımlarında sayısı da nispeten azdır.

Kahramanmaraş, gerek coğrafi konumu, gerekse de farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmasından ötürü, kültür ve doğa turizmi potansiyeline, flora zenginliğine ve yöresel mutfak kültürüne sahiptir. Ancak bu potansiyelden yeteri kadar yararlanılamamaktadır.

Tablo 15. Halihazırda Yaşanan Sorunlar

No	Sorun Alanı	Yaşandığı Sektörler
1	Yatırım yeri tespiti ve temininde güçlük yaşanması	Tüm sektörler
2	İhtisas OSB eksikliği	Tekstil, metal mutfak eşyası, konfeksiyon, gıda
3	Finansmana erişim konusunda güçlük yaşanması	Tüm sektörler
4	Teşvik ve desteklerin yeteri kadar bilinmemesi	Tüm sektörler
5	Kalifiye eleman bulmada güçlük yaşanması	Tekstil, konfeksiyon, metal mutfak eşyası, makine imalat
6	İlde yatırımla ilgili tüm kurumlar arasında koordinasyonu sağlayacak bir yapının bulunmaması	Tüm sektörler
7	İlin yeteri kadar tanıtılmaması	Tüm sektörler
8	Markalaşmanın ve katma değerli yeni ürün üretiminin yetersizliği	Tüm sektörler
9	İlin kırsal ve doğa turizmi potansiyelinden yeteri kadar yararlanılamaması	Turizm

1.2.2. Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler)

1.2.2.1. Açıklamalar

İlin, Suriye sınırına yakın olması, başta yabancılar olmak üzere yatırımcılarda, bölgede güvenlik sorunu olduğuna dair asılsız bir algı oluşturmuştur. Bölgedeki sorunların çözülmesi, başta turizm olmak üzere tüm sektörlerin hızla gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Tablo 16. Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar

No	Sorun Alanı	Yaşanması Muhtemel Sektörler
1	Suriye'deki sorunun devam ederek yerli yabancı yatırımcılarda tedirginlik yaratması	Tüm sektörler

1.3. HEDEFLER

1.3.1. Açıklamalar

Kahramanmaraş İl Yatırım Stratejisi'nin 2023 yılı hedefleri Tablo 17'de göstergeleri ile birlikte verilmiştir. Stratejinin en önemli hedefi, altyapı çalışmaları tamamlanmış OSB'lerde tahsislerin tamamlanarak yatırımların başlaması ve doluluk oranının %100'e ulaşmasıdır. Aynı zamanda en az 2 adet OSB'nin daha altyapı çalışmalarını tamamlayarak yeni yatırımlar için sunulması öncelikli hedeflerdendir.

Tablo 17. 2023 Hedefleri ve Göstergeleri

No	Hedef	Gösterge
1	Mevcut OSB'leri %100 doluluk oranına ulaştırmak	OSB Bilgi Sistemi
2	En az 2 adet yeni OSB'nin altyapı çalışmalarını tamamlamak	OSB Bilgi Sistemi
3	Yıllık 5 milyar dolar ihracat rakamına ulaşmak	TÜİK Verileri
4	İSO 500 listesinde en az 15, İSO 1000 listesinde en az 35 sanayi kuruluşuna sahip olmak	İstanbul Sanayi Odası Raporları
5	Turizmde yıllık konaklama sayısını 2 milyona çıkarmak	Kültür ve Turizm Bakanlığı Verileri

Kahramanmaraş'ın 2016 yılı ihracatı 871 milyon dolardır. Türkiye'nin 2023 yılında 500 milyar dolarlık ihracat hedefi doğrultusunda, Kahramanmaraş ihracatının 5 milyar dolara ulaştırılması, stratejik bir hedef olarak belirlenmiştir. Bunun sağlanması için İSO 500 içerisinde halihazırda 9 olan sanayi kuruluşu sayısının 15'e çıkması, İSO 1000'de yer alan 21 sanayi kuruluşu sayısının da 35'e çıkması hedeflenmiştir.

Kahramanmaraş'ta turizmle ilgili yapılacak çalışmalar ve yatırımlar sonucunda 2015 yılında yıllık 570 bin olan geceleme sayısını 2023 yılında 2 milyona çıkarmak da stratejik bir hedef olarak belirlenmiştir.

2. 2017 YILI EYLEM PLANI

2.1. Açıklamalar

Tablo 15’te yer alan sorunların çözümü için yapılacak eylemler, eylemlerin yöneldiği sorun alanları, sorumlu kuruluşlar, tahmini maliyetler ve planlanan gerçekleşme zamanları Tablo 18’de verilmiştir.

Kahramanmaraş ilinde yatırım yeri tespiti ve temininde yaşanan güçlüklerin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak özellikle ihtisas OSB yapımı için yapılacak çalışmalar, 2017 eylem planına alınmıştır. Özellikle tekstil, metal mutfak eşyası ve gıda konularında ihtisas OSB’lerin hayata geçirilmesi, ilgili sektörler için önemli bir avantaj olacaktır. Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi ve DOĞAKA işbirliği ile yeni OSB’ler için araştırma çalışmaları yapılacaktır.

İldeki yatırımcıların finansmana erişim ve devlet desteklerinden yeteri kadar yararlanamama sorununa karşı, “Finansal Kaynaklara Erişim” ve “Devlet Destekleri ve Teşvikler” konularında seminerlerin düzenlenmesi planlanmaktadır. Ayrıca Kalkınma Bakanlığı tarafından “Faizsiz Kredi Destek Programı”nın da bu dönem içerisinde açıklanması beklenmektedir.

Kalifiye ara eleman bulmada yaşanan güçlüklerin önüne geçmek amacıyla İl Millî Eğitim Müdürlüğü, DOĞAKA ve İŞKUR işbirliği ile mesleki eğitim konusunda gerekli işbirlikleri yapılarak çeşitli fon kaynakları araştırılacaktır.

İlde, özel sektör yatırımcılarının kamu kurumları nezdindeki izin ve süreçlerinin koordine edileceği, iş ve yatırım ortamı ile ilgili fikir ve tecrübe paylaşımı yapılacağı, iş ve yatırım ortamının değerlendirileceği ve iyileştirileceği, yatırımcının ihtiyaç duyduğu kurumsal işbirliği ve veri tabanlarının hazırlanacağı, geniş bir katılımı kurulan “İl Yatırım Komitesi”, yatırımların artması ve koordine edilmesi bakımından etkili olacaktır.

Kahramanmaraş’ta, başta turizm sektörü olmak üzere tüm sektörler ilin daha fazla tanıtılması için, kurulacak olan “İl Yatırım Komitesi” nin yapacağı tanıtım çalışmaları ve DOĞAKA tarafından güncellenecek Türkçe, İngilizce ve Arapça “Yatırımcılar İçin Kahramanmaraş Rehberi” ve www.investinkahramanmaras.com internet sitesi ile ilin daha fazla tanıtılabileceği düşünülmektedir.

İlde, çeşitli sektörlerde katma değerli ürün üretimine yönelik yeni yatırımların sayısı nispeten azdır. Özel alanlarda hazırlanacak fizibilite raporları yatırımcının yatırım kararı vermesini kolaylaştıracaktır.

Kahramanmaraş, gerek coğrafi konumu, gerekse de farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmasından ötürü, kültür ve doğa turizmi potansiyeline, flora zenginliğine ve yöresel mutfak kültürüne sahiptir. Özellikle kırsal ve doğa turizmi alanında yapılacak fizibilite çalışmaları ve eylem planları, ilin potansiyelinin değerlendirilmesi bakımından önem arz etmektedir.

Tablo 18. 2017 Yılı Eylemleri

No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	Uygun Maliyetli Araziler Üreterek Yeni OSB'ler için Çalışmalar Yapılması	- Yatırım yeri tespiti ve temininde güçlük yaşanması - İhtisas OSB eksikliği	İl Bilim Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, DOĞAKA	Belli değil	Yıl boyunca
2	Faizsiz Kredi Destek Mekanizmasının Hayata Geçirilmesi	- Finansmana erişim konusunda güçlük yaşanması	DOĞAKA	Belli değil	Belli değil
3	Finansal Kaynaklara Erişim Seminerleri Düzenlenmesi	- Finansmana erişim konusunda güçlük yaşanması	Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası, DOĞAKA	5.000	Mayıs Haziran
4	Devlet Destekleri Seminer Programları Düzenlenmesi	- Teşvik ve desteklerin yeteri kadar bilinmemesi	Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası, DOĞAKA	5.000	Nisan Mayıs Haziran
5	Mesleki Eğitim ile İlgili Fonların Araştırılması ve Gerekli İşbirliklerin Yapılması	- Kalifiye eleman bulmada güçlük yaşanması	İl Milli Eğitim Müdürlüğü, DOĞAKA, İŞKUR	2.500	Mart Nisan Mayıs
6	İl Yatırım Komitesi Kurulması	- İlde yatırımla ilgili tüm kurumlar arasında koordinasyonu sağlayacak bir yapının bulunmaması - İlin yeteri kadar tanıtılmaması	DOĞAKA	2.500	Şubat
7	Yatırım Tanıtım Materyalleri Hazırlanması (İnternet Sitesi, Yatırımcı Rehberi)	- İlin yeteri kadar tanıtılmaması	DOĞAKA	50.000	Haziran
8	Sektörlerin Yönelebilecekleri Alanlarda Fizibilite Raporları Hazırlanması (Elektrikli Mutfak Eşyaları Gibi)	- Markalaşmanın ve katma değerli yeni ürün üretiminin yetersizliği	DOĞAKA	100.000	Eylül
9	Kırsal Turizm Eylem Planı Hazırlanması	- İlin kırsal ve doğa turizmi potansiyelinden yeteri kadar yararlanılamaması	DOĞAKA	100.000	Nisan